

ئەزموون وەك ئاخاوتنڭ لىك لى ناو ژيان ... سەباح ۋە نەجدەر

نوبەخشی

لى ناو كەمەگە كوردىدا ھىچ سەرچاۋە و وزەيەكى ئەدەبىي بە ئاستى شىعر نەبوۋەتە، بىنەماي پەيۋەندى و مایەي بەرھەمھەنەنى بىر كۆرۈنۈش چالاك. واتە: ئەندەشەي چاك، كۆردارى چاك، گوتارى چاك. ھەرۈھە بەو پاىە كەمەگە يەتتى و ئىشنىرىيەش پەسند نەكراۋە و نەدرەۋشاۋەتەۋە.

گىيانى زىمانى دەربەينى كۆردىش، تا ئىستا ھەر بە تەنيا لى ناو پىرژە شىعەرىيەكاندا زىندوۋە، كۆردىش ويستى شىعر نووسىن و ھەستىارىي شىعەرى زىر بەھەزە، تواناكانى خەي تەدا تاقى دەكاتەۋە، ھەكەۋتە كەمەگە يەتتەكەشى ۋەرى دەگرەت و ھەۋايى بە بەردەۋامبوون و پەرسەندى دەدات، داھەنەن بە ۋەرگرتنى قوۋا يىيەكانى ژيان بەرھەم دە، لىم بەرھەمھەنەشەدا ژيان دەخاتە ناو پىرژەي دەزىنەۋەۋە.

ئەگەر دەربەينەكەش لى فەرمى ئاستدار و تىشكەي خەمە يىيەۋە دانەچەنەنە ناو بوون و زەمىنەي تەۋاۋى دەربەينەۋە، بەھىچ شەۋە و كەشۋەۋايەك ناتوانەت نوۋبەخەش بەت و بەتە ناو پىرژەي دەزىنەۋەۋە.

بە شاعىرى نوۋبەخەش ۋەرگرتنى قوۋا يىيەكانى ژيان زىندوۋبوونەۋەي زىمانە، زىمانى دەزىنەۋەش زىمانەكى يەك ئاراستەيى نىيە، بەپرسىارى زىرەۋە لى ئاستە ھەمەچەشەكانى خەي دەكەنەنەۋە، قوۋا يىيەكان ھەزىۋشە و ئەزموونى تەدا نوۋستوۋە، لى دەربەينەدا ئەم ھەزە تاقى دەكەنەۋە و دەتە ناو پىرژەي دەزىنەۋەۋە.

بەشەۋەيەكى سەرەتايى نوۋبەخەش لى ژيان و بىر و بىر كۆرۈنۈشەۋەي كەمەگە دەركەۋتوۋە و ھەنگاۋى بە نراۋە، بىنەماكانى گەنەنەنە بەرەۋ پەداۋىستىيە ھەۋچەرخەكان و ھەشيارى دەبەتە پەۋەرى دەزىنەۋەي ئەدەبىي، ھەرۈھە نوۋبەخەش ھە و ئامانجە بە پەيۋەندىكردن بە چالاكىيەكانى ژيانەۋە، بەشەكەش نىيە لى ژيان. ئاستەۋخە ژيانە، مەرقە لى بارى بەختەۋەرىدا ۋەك خۇداۋەند دەژەنەت، ئەفسوۋنەكى ۋاشى تەدايە گىيان و جەستە لى بەندى بىھەۋەنەۋە.

بەبەت ۋروۋژاندن و شەۋازى شاعىر ھەستەكردنە بە جۋانىيەكانى ژيان و شەۋەۋەۋە بە ناو ناۋاخنى سىروشت و لىدايەكبوونى ۋەرزەكان و

گونجان و ته بايي نـوانيان. واش بهرانبهر اـبهـنـه ههست بهم
شـهـبوونهوه و گونجان و ته باييهي نـوانيان بکات.
ههستی نووسينيش به ساتهوهختي زـر ناسک، يان زـر دژوار تـدهـپه.
تـوانينهکان ئاـوگـيان تـدهکهو و دهـسکـن.

شيعري استهقينه خاوهن جيهانبيني، که خودی مرـق دابـهـتهوه، له
ژيري و په‌ند و سـز و خهونی مانسيپانه به‌دهر نييه، ئەگەر
شيعريش ووت کرايه‌وه له ژيري و په‌ند و سـز و خهونی مانسيپانه
به هـچ جـرکـ استهقينه و خاوهن جيهانبيني نييه، که خودی مرـق
دابـهـتهوه.

شاعيري نوـبه‌خش هـچ کاتـک چاوهـوانی هاندان و ستايش ناکات، هەر
کاتـکـيش چاوهـوانی هاندان و ستايشی کرد، ئەوه بـواي بهوه نييه
ئەوهی، که نووسيوه‌تي خـبوونی و داهـنان بـت. دهرـبـيني ناياب
بهـهـی کرداری گه‌ياندن و هـشياریی زمانه‌وه له ئاستی ئاسایی
ده‌پهـتهوه بـ ئاستی ئـستـتيکا و خـبوونی، ده‌بـته خاوهن پرسيار
له نـوان وريایی زمان و وريایی ئاخاوتن.

زمانی ئـستـتيکا، شـواز و ئەدگاری خـی له دهرـبـينکردن و
دهرـبـينهوه وهرده‌گرـت. له ئەزه‌له‌وه‌ش گيان، گيانی جهسته‌يه‌که
شـوه‌يه‌کی دیاريکراوی بـ ژيان و نه‌شونما دـزيوه‌تهوه، شـوازيش
ناوه‌ند و گيانی نووسهره، هـچ گيانـکـيش بـ جهسته‌يه‌کی ديکه
وه‌رناگیرـت.

شـواز و شيعريهت و زمان، ئەزموون بـ ئاينده پـشـنـيازبان ده‌کات،
ئاينده‌ش په‌يوه‌ندی به هه‌مويانه‌وه هه‌يه، به‌شدارين له چالاککردن و
بهـهـبردنی، په‌يامی هونه‌ری مرـقـگهـلـکه، که هه‌وـی سـينه‌وه و
له‌به‌ين بردنی ئەو شتانه نادات، که ژيان ده‌خه‌نه بارـکـ به‌رگری له
به ژيانبوون و ئازاری خـی ده‌کات.

ژيان و بوون و دنياش له‌ناو شيعري ناياب و ئـستـتيکی و خـبوونیدا
نوـن، له‌ناو پـشـنـيري کوردیدا نوـبه‌خشی هـشتان به وونی شوـنـی
شیاوی بـ نه‌کراوه‌تهوه، ئاخاوتن له‌باره‌يه‌وه ده‌بـته هه‌را و زه‌نا،
پـويسته ئەو بـيارانه‌ی له‌م باره‌يه‌وه بوونه‌ته مایه‌ی سهرنج، به
ئاستـکی ديکه‌وه بخرـنه ناو ئاخاوتنه‌وه.

ئايه ئاخاوتنه‌کانمان له خودی نوـبه‌خشی ده‌قه‌وه دهرچوونه، يان له
ده‌ره‌وه‌ی ده‌قه‌وه وهرگیراون و له جهسته‌ی ته‌نک و ناسکی ده‌ق پراوه‌ی
پـده‌که‌ين، که جهسته‌ی ته‌نک و ناسکی ده‌ق هـچ پراوه‌يه‌ک وه‌رناگرـت
جگه له پراوه‌ی گيان نه‌بـت.

نووسينـک گه‌يشـتـت به ئاستی ده‌ق، په‌يوه‌ندی ئاستداری
چاره‌نووسسازی به ئـستـتيکا و خـبوونيه‌وه هه‌يه، که هه‌ميشه وه‌ک
سه‌رچاوه‌يه‌کی وون، هـزـکه بـ به‌ره‌مه‌نـانی سه‌رچاوه‌ی ديکه،

به ره نجامی خودی کی هه ژاو و هه شمه ند و وریا یه. بهش کیش له خودی هه ژاو و هه شمه ند و وریا گه یشتوون بهو هه قیقه ته، که شیعر بگه ته وه ناو سز و هه ست و وونی و ئاشکرای له دهر ب یندا، ئه مهش وهك دیارده یهك پویسته بخر ته ناو ئاخاوتنه وه. زه جار ان گه انکارییه هه چاونه کراوه کان کاریگه ریی استه وخ یان له سهر چ نیه تی بیر کردنه وهی که مه گا و بیر و دهر ب ینی تاکی نووسه ره وه هه یه. ده ب ته بابه تی نووسینه کان یان، به ام ناب ته مانای وون و دیار، بگره له چ ژدا ده ب ته سرووشی مانا و چالاکی و نه، سرووشی مانا و چالاکی و نهش شاعیر له وه نزیك ده خه نه وه بچ ته ناو جیهان بینی ته سه و فیه وه.

زه بر لك هه یه ناوی مژوو، هه موومان وهك شیر ده كو ئن ت، بی ده رده كه و ت چه ندمان هه و ن ده بین و چه ندیشمان هه ده بز ك یین.

جیا یی

پانتایی جیا کارم له به ره مه کا نمدا خو قاندووه، له پانتایییه کدا ده ستنیشان ناکر م. ئه ر له پانتایییه شیعرییه کا ندا، ده چمه وه سهر چ پانتایییه کی خ تایبه تیکردن. تایبه تکار بی هه یه ته واوی هه بووه کانی، که توانای کاریگه رییان تدا دهر که وتوو، اک ش ته ناو بیر کردنه وهی چالاکی، که به رده وام هه ما و هه ما پ کراو به ره هم ده ه ن ت. له یهك کاتیش له ناو هه موو پانتایییه کا ندا کار بکات و ده ستیان ب ببات.

به رانه ر به ئاگایی خ م جه نگاوه ر کی مه شکردوو و ئه هلی زیندوو تی د و یه ک تی ئه شقم، پانتایی ئه ست تیکا و ب بازی ورد بوونه وه له ژیا نمدا هه بژاردوو، ده مه و ت به ئا ناوی نادیار زمانی تدا هه ستیار بکه م، هه ستیاری ته واوی زمانی کوردی له شیعی کلاسیکیماندا تواوه ته وه و دهر که وتوو ته وه. کاتك شیعی کلاسیکی ده خو نمه وه هه ست ده که م ته واوی زمانی کوردی ووبه ووم وه ستاوه ته وه. ده مباته ناو جیهانك، که قسه ی له باره ی د زینه وه و بوون کردوو، نهك گه نه وه. خه ون و ناوه ندی وشه هه و دانن ب خ ناسین. له ما ی گه وه ی شیعر دا هه موومان پ که وه داوا ی شیعرییه ت ده که یین، ئه و داوا یه وزه ی گه شه کردنی جوانی و به رز کردنه وهی ئاستی هه قیقه تی گیانی و درامای ژیا نه. جوانی زمانی له جوانی ئه و که ره سته وه د ت، که دهر ب ینی ل ده کات، زمان شانه یه کی زیندوو ی ز قوو له له جه سته و پ که هاته ی مر ف له گه ئانی دید و په یوه ندیه کا ندا.

جیا یی تا قیکردنه وهی من ئه وه یه: جیهانی پارچه پارچه ده خو ق نم و په یوه ندی هه ما و هه ما پ کراویش ده چ ئنم و ده ستنیشان ناکه م.

سەرچاوه‌کانی نووسین و ئاسته‌کانی ده‌نگ و تـبـینـیکـردن و سەرنجدانم
لە جوانیی بـگـه‌رد و بـ هاوتای ژیان وەرده‌گرم، ده‌گمەن و تاقانە
دەبن بە هـما و هـماپـکـراو.

شێعر چەند بـچـتە ناو ژیان و دنیای خودایی و هەقیقەتی ئـزگـار،
هـندە ی دیکە گیانی تا هەتایە پەروەردە دەکا و دەپارـزـت و
ئەفسانە لەخودی خـیـەو بەرەو پـدەدا.

شتـکـ لە نووسین، کە وەك ئەزموونـکـ پـشـکـشم کردبـت، بەکاربردنی
زمانی خەونە بـ زمانی نووسین و ئـچـەـنـانـدن و چالاککردنی ناخی پـ
توانایی و یادەوهری. دواجار تواندەوێ چالاکیه‌کانی بیر لە
هەستیاری نووسیندا.

چامە درـژـی فرە دەنگ و ئاستدار، پـژـه‌یه‌کی کامـە و لەسەر ئاستی
بوون و کرانەوێ بەردەوام ئـادەوہستـت، سروشتی دایکی هەستەکانمە،
ئاسـیـه‌کی ئەفسانە ئاساییه، ناتوانم لـی دەربازیم بە کامـترین
فـرمـی شیعری دەزانم و پەـیـه‌وێ دەکەم، لە ئـایـه‌ی ئـستەکانیدا
توانای جووـانـدن فرە دەنگی و فرە پەـیـوەندی دەـسـکـت. مانا و زمان
دەگەـئـتـه‌و ئـه‌و ئاستداریه‌ی هـزـی نووسین ئاشکرای دەکات و
دەپـهـنـتـه گـگـ. واتە: قووـبـوونەو بە ناخی بیندراو و شەپـلـی
شوـن و سیمای بوون.

زەبرـکـ هەیه ناوی مـژوو، هەموومان وەك شیر دەکوـئـنـت، بـی
دەردەکوـت چە ندمان هەوـن دەبین و چە ندیشمان هەـدەـبـزـکـین.

فرە دەنگی

وانینی گەردوونی بار و بوار بـ گەشەسەندنی شێعر دەـخـسـنـت،
بـای بـ پەـیـوەندی بە شـشـی گەیاندن و فـرمەکانیـه‌و نییه.
خەیا و ئەو ئاسـیـه‌ی جیهانی بەـهـیـه‌و و ئـنا دەکەیت، لە دەرەوێ
کە ناـه‌کانی ئـگەیانـدن کاری شیعریه‌ت بەـئـه‌و دەبەن، لە کەـکـ
وەرگرتن: دەست واک و دیموکراسین، سەرسامی خـشـیان بە نەشونمای
نوـبـه‌خشی گیانی ژیان ناشارنەو.

دەتوانین لەو دـنـیاـبین، کە شێعر هەموو سەنگایی ساتە وردەکانی بە
تەنیا خستە سەر هـقـوـانی خەیا، وەك بەرزایی و ناوەندی کاریگەر
چووێ ناوی و کرـکی ژیان بە هـیـه‌و و ئـنا کرد. بـگومان لەبارـکـ
نزیك دەبینەو، شیعری تاك دەنگی دەبـتـه خـنـشانـدانـکـ و دەرـبـیـن
لەو بارە بـهـزەدا.

دەکرـ لە بچووکبوونەوێ دنیا لە بینینی شاشەدا، یان هەر فـرمەکی
گەیانـدەو، شیعری فرە دەنگ لە چنـین و ئـایـه‌ی توند و تـیـی بـتـه
جـگرەوێ خەیا وەك بەرزایی و ناوەندی کاریگەر.

لە شیعری فرە دەنگیدا خەیا ئـه‌گەزی سوودبینینه، بەرزایی و

ناوه ندى کاریگر نیه. نیشاندانی باوه و گیانی کراوه و دهو له مەندیی ئەم شلوازه، به ئەندازه یهك له چیرك و شان نامه و مان و ئەده بی په خشاندا به ئاشکرایى ده گاته لووتكه ی بینین و تگه یشتنی وون.

له شیعی درامیدا گفتوگ له گه ههست و ئەقلى خو نهر و شاکهس و کهسایه تییه ج راوج ره کان داده مه زر نیت، هاوتاییهك ده د ز ته وه له باری نووسیندا په یهوی ده کات. له پکها ته و بنه مای منی شیعریدا پکد ت و ده بیندر ت، خى له منی تاکه کهسی شاعیر ده کش ته وه، و ئاستی شاکهس و کهسایه تییه ج را و ج ره کان و چ ژك ده گه یه نن، چ ژى ئاراسته کراوی شاکهس و کهسایه تییه ج راوج ره کان و واتا ناسی. ز ر ك له شیعی ئیم مان له سهر سیستمی تاکدهنگی منی شاعیر وهك ه گه ز کی کار پ کهر به وه ده چ ت، ئەم شلوازهش وهك هونه ر ههرچی پ بوو به خشی، چاوه وان ناکر ت هونه ر کی کاریگر یی پ ما ب ت ب به خشین و سهرسامی، چونکه هیچ شت ك وونادات قسه کهر یهك قسه کهره و پانتایی نووسینه کهی داگیر کردوو، ههروه ها بوونی شیعریش وهك شلواز و شلوه ده خاته مه ترسییه وه. له کارایی و زیندوو یی و ه ز دووری ده خاته وه، که کارایی و زیندوو یی و ه ز بار کن هه میشه زیندوومان ده که نه وه و سهرچاوه ی سهرسو ه نهرن.

یه که مین کرده ی ههستیار کردنی زمانه، سته کان در ژ ده کاته وه به مه بهستی گه یشتن به چاوگه ده نگیه کان، چاوگه ده نگیه کانیش هه میشه ئاگایی زمان تیدا ده ب ته باری استه قینه ی نووسین و وزه ی ترپه و ئاواز، لهم باره یه وه وو ده دات. چه ند ترپه و ئاواز کی ل ده ب ته وه، ج راوج ریی ترپه و ئاواز: خه س هت و م ر ك و ئاماژه ی ناسینی ئەم ژانره ن، پشت به و نه ه نانه وه ی یهك له دوا ی یه کیش نابه ست ت، زیاتر گ ان ه وه ده کاته خ بوو ژانه وه و ده رکه وتن و ئاراسته وه رگرتن.

زه بر ك هه یه ناوی م ژوو، هه موومان وهك شیر ده کو ن ت، بی ده رده که و ت چه ندمان هه و ن ده بین و چه ندیشمان هه ده بز ک ی ن.

دهستکاریکردن

دهقه کانم، ئەوانه ی چاپم کردوون و ئەوانه ی چاپیشم نه کردوون، هه میشه له سهر م زی کارکردن دهستیان ب ده بهم، ههر چه ند استه یه کیان دهستکاری ده کهم و چه ند لاپه ه یه کیان ده خه مه سهر و چه ند لاپه ه یه کیشیان ل لاده دم. تا ئ ستاش نه گه یشتووم به دوا دا شت نیان. ئەو هونه ر و د ه اوک یه ی دهستکاری کردنهش له کارکردنی ب و چانی کاتژم ر، گواسترایه وه ناو باری دهروونی شاعیره تی من. کاتژم ر ته کان ده دا به ره و ناو ده قی کات. ده قی کاتیش هه میشه ئەو

چرکه‌یه‌ی جوانه تـیدا چاوهـ وانیت، که هـز ده‌خاته ئه‌و چرکه‌یه‌ی بـی دهـوات، بـیشتنی منیش هه‌میشه به‌ره‌و ده‌قی شیعریه. هه‌موو شته‌کانی کاریگه‌ریان به نه‌شونمای ژیا نه‌وه هه‌یه. له زه‌ینمدا ئاماده‌یان ده‌که‌م و ده‌یانکه‌م به به‌شـک له چالاکیه‌کانی بیرکردنه‌وه‌م. ده‌ستکاری به‌رده‌وامیش کارـکی دروسته بـ نووسه‌ری پـ توانای په‌ینه‌وه، بـ ناو پرسیاره‌کانی، که بوون به‌یه‌ک جـر ده‌ستنیشان ناکه‌ن، به‌رگری و ده‌ربـین له دا‌هـنان ده‌که‌ن، چونکه هه‌ر جارـک، که ده‌ستکاری ده‌کات، به‌و نیاز به ته‌واوی ژیان له‌ناو ده‌قه‌که‌یدا ببینـت، یان ژیان به ته‌واوی بهـنـته ناو ده‌قه‌که‌یه‌وه و بیگه‌یه‌نـت به ئاستی خه‌ونی نووسین. ئه‌ویش یه‌ک له مه‌حـا‌ه‌کانی نووسینه، نووسین هه‌و ده‌دات بـ مه‌حـا، مانه‌وه‌ش له‌ناو ئه‌و مه‌حـا هـ سووربوونی نووسه‌ره بـ بینینی ژیان به ته‌واوی له‌ناو ده‌قی بـگه‌رددا.

زه‌برـک هه‌یه ناوی مـژوو، هه‌موومان وه‌ک شیر ده‌کوـنـت، بـی ده‌رده‌که‌وت چه‌ندمان هه‌وـن ده‌بین و چه‌ندیشمان هه‌وـن ده‌بـزـکـین.

شاعیر

شاعیر، سه‌ر گه‌رمیه‌کانی خـی له سنووری بیرکردنه‌وه و جیهان‌بینیه‌وه ده‌ست پـده‌کات و گیانی چالاکه به‌گشت جوانیه هاوبه‌شه‌کان. ئاراسته‌ی ئاـزکردنی جوانیه هاوبه‌شه‌کان نییه. ساده‌کردنه‌وه‌یه‌تی، به‌رپرسه به‌رانبه‌ر به‌رزبوونه‌وه و سـکاندنـی وانینی پـ شیعریه‌ت و جووـه‌ی ئاخاوتن له زماندا، په‌یوه‌ستیشه به‌وه‌ی په‌یوه‌ندیه‌کانی نـوان جوانی و فـرمه‌کانی کـمه‌گا وه‌ک پرـژه‌یه‌کی په‌ره‌پـدان وه‌ربگرـت.

کاری گوتار دامه‌زراندنیش له په‌یوه‌ندیه‌کانه‌وه بکاته وـنه‌یه‌کی استه‌قینه‌ی ئه‌زموونکراوی هه‌قیقه‌تی مرـق. له هه‌مان کاتدا له تواناکانی ده‌ربـیندا به‌رزیان بکاته‌وه ناو ایه‌ و تانوپـی استه و ترپه و ئاوازی ویژدانیان، لـیه‌وه وه‌ک نیشان و نیشانه پیشانیان بدات، هه‌روه‌ها ده‌سه‌لاتی هه‌ستیاریشی به‌سه‌ر ئاشکراکردنی چاره‌نووسی جوانی له شـوازی نادیاردا پا‌پشت له به‌رزبوونه‌وه‌کی بکات.

ته‌وه‌ره‌کانی هه‌ست و سـز و خه‌ون بخاته گه‌ بـ هـشتنه‌وه‌ی به‌رده‌وامیی چـژی گیانی. جوانی وه‌ک ه‌گه‌زـکی چالاک و بنیادنه‌ر له پـکهاته‌ی ده‌قدا بکاته ناوه‌ندی به یه‌که‌گه‌یشتنی په‌یوه‌ندیه‌کان و باوه‌هـنان به هه‌قیقه‌ت و تواناکانی ژیان. بـ واتای استه‌قینه‌ی له‌ناو ده‌وربه‌رـکی بـ هـز له هـشیاری فیکریدا، ئاکار دا‌بـژـت. به‌دواداچوونی مـژوو گیان و ئه‌وانی دیکه و چاونه‌ترسیش به‌ره‌و ووی ئه‌م ئاکار دا‌شتنه بکاته ما‌ی هه‌ر هه‌موومان و گه‌وه‌ر و ناوکی هونه‌ری مانا ده‌رنه‌که‌وتوه‌کان هه‌و ده‌تـه‌وه.

کردهی نووسین وهك سهره تايه کی ههمیشه یی و خا ه یه کتر ب هکانی کات
بپار نیت. به فراوانییه کی ئاستدار و کاریگهریش بانگه وازی
لایه نداریی ته وای ا بگه یه نیت، دوا جار به ئاستی به های مر ق
بیناس نیت، بپرس ت ئهر ئاستدارییه کانی شیعر و مر ق چین، له
واقیعدا ج به ج یان بکات و ج ی په سندی بن. تا چند توانیویه تی
جوانی و هونه ر بگه یه نیت ته ئاستی ژیان و درکاندن.
زه بر لك هه یه ناوی م ژوو، هه موومان وهك شیر ده کو نیت، ب ی
دهرده که و ت چه ندمان هه و ن ده بین و چه ندیشمان هه ده بز ک یین.

فهره نگ

وشه له ناو فهره نگدا به یهك مانایى سنوورداره، له سهر ئاست کی
ج گیر و نه گ گ یش په یوه ندی ب دهستنیشان کراوه. واته: له ناو ژیان
و بزووتنه وهی به ره و پ شچوون کار و چالاکی ل وهرگیراوه ته وه و
خانه نشین و لا که ناره.

شیعر، ه ن له خودی زمان وهرده گرت، به زمانی ناو ژیا نیش شیعرییه تی
ده ژ نیت و په یوه ندییه کانی به جیهان ده به ست ته وه، کار و چالاکی
وشه گهرمه کانی ناو ژیان، وشه ب ه نزه کانی ناو فهره نگیان له
خه یا گه ی نووسهری خود وریا دهر به دهر کردووه. هه ست به
نائوم ددیه کی ترسناك ده که م له و وشانه ی له ناو فهره نگاندا وه نه وز
ده دن. دواى گواستنه وه یان ب ناو سته ی شیعریی کتوپ خه وى
دووباره کردنه وهی ل ده که و ت. له باری دووباره کردنه وه شیاندا،
بچو وکتر ده بنه وه. ده سته واژه له ناو فهره نگدا خ شباوه و ب
ئوم ده، به یهك مانایى د ی داکه وتووه و ف رمه کانی ک تایی
پ ه ناوه.

شاعیریش له ناو فهره نگدا س ده ب ت، نهك سهرسام. له وشه کانی
به رده ست و زهینی خ یه وه ده ست پ ده کات. شنبیرانی ئه کادیمی و
فهره نگنوس و زمانه وان له وشه کانی ناو فهره نگدا کار و
چالاکییه کانیان به ره م د نن. له فهره نگدا ئاستی جیاکاری زمان
نییه. هه موو دا ه نان کی زمان له ئه ده بدا له دهره وهی فهره نگ
ووده دات، ده قی نایا بیش له کر کدا له په یوه ندی زمانه وه سهرکه وتن
وهرده گرت.

له ناو م ژووی ئه ده بدا، ئه ده ب لك نییه له وشه کانی ناو فهره نگه وه
سهرکه وتنی به ده ست ه ناب ت، ب یه فهره نگ لای من بووه ته لیسم کی
بکوژ، زوو خ م له قه م ه وى ده سه اتی دهره نا. ژیان فهره نگی
شیعره، ههر شاعیر کیش هانا ب وشه کانی ناو فهره نگ ببات، نام یی
و ده سته پاچه ی خ ی به شیعر ئاشکرا ده کات. مامه ی له گه وشه ی
ئاماده کراوه، بایه خی ساته ه شیاریه کانی ناوه وهی خ ی له ده ست

نا تـوانـت قـ ناخی پـ شهـخـی تهـواو لهـ ناو خـیدا و ن بکات،
دا هـ نـا نهـکانی له گـ شهـیه کی تهـنگه بهر گهـمار بـدات. جیاکارییه کان
سروشـتین. جیاکارییه کانئ هـو قـ ناخ و هـزموونانـه ی له داها تووشدا
دهـبنه هـ و مایه ی گفتوگـی گـ انکاری هـمدیس هـر سروشتی دهـبن.

شیر له زماندا هـونه قـ شیریه ت بهـدهست دهـهـنـت، زمانیش به
ئاراسته ی هاتنی، ئاستی گـان و تـکهـاوبوون وهـرده گـت.

ئایه زمانی قـ ناخه کانئ ژیان درـژه پـدهر و دووباره کردنه وه ی یه کن.
به جیاکاری ی هـو دهـستکه وه هـونه ریانه ی له ئاکامی پهره سه ندنی بیر
و پـویستییه کـمهـایه تی و شارستانیه کان هـزموون کراون و
دامه زراون، یان بابه ت و مه بهـسته کان شـوازیان ده گـان و
نیشانه کانئ هـست پـده گـان. زمانی شیر، شیریه ت له زمانی
قـ ناخـکی دیاریکراو وهـرنا گـت. واته: زمانی شاعیر ک، له زمانی
شاعیر کـتری هـو دهـست پـناکان، هـموو سه رده م و مه وداکان اده کـشـته
ناو بازنه ی بهـهـو چوونی خـی، هـز دهـژـهـنـته ناو تهـکانه کانئ بـ
به کاربردن و ئامازه ژیریـهـکان.

هیچ قـ ناخـک نابیندرت، دا هـنان تاجی لهـسر هـمایه کی دلـری
نه نابـت و هـستـره یه کی بهـره م نه هـنا بـت. نموونه: قـ ناخی کلاسیکی
تاجی دا هـنانی خسته سه ری (نالی). قـ ناخی یه که می نوـبه خشی، تاجی
دا هـنانی خسته سه ری (گـران). له قـ ناخی دووه می نوـبه خشیدا،
ئاستـکی تر دـته گـان و ناتواندرت دا هـنه ر کـ وه ک تاک و هـستـره
دهـستـنیشان بکـرت و هـموو هـونه ره کانئ تـدا کـبـبو بـته وه.

نموونه: هـند کـفـرم و شـواز و گوتاری شیریی لای: (له تیف هـهـمه ت)
هـیه. لای: (ئه نوه ر قادر محمه د) نییه. هـند کـفـرم و شـواز و
گوتاری شیریش لای: (شـرکـ بـکه س) هـیه. لای هـوانی تر نییه، یان
هـند کـفـرم و شـواز و گوتاری شیریی لای: (فه رهاد شاکه لی) هـیه.
لای هـیچـکیان نییه. که واته: له م قـ ناغه دا فـرم و شـواز و گوتاری
شیریی پهری سه ندوه و ئاستی کـی وهـرگرتوه، تاک وه ک هـستـره و
هـمایه ک وهـرنا گیرت. فره هـمای ی هاتوه ته ناو دا هـنانی شیر
کور دییه وه، بهـام له قـ ناخی کلاسیکی و قـ ناخی یه که می نوـبه خشیدا،
هـموو هـونه ره کان له هـریه ک له (نالی و گـران) دا کـبـبو نه وه. بـیه
تواندرا وه ک تاک و هـستـره دهـستـنیشان بکـرن. له گـه ئه مه ش
قوتابخانه و قـ ناخ و بـباز و ته وژم... تاد، له ناو ده چن. ته نیا
شیر، شیر بـگـرد. به پله ی یه که م دهـهـنـته وه. درـژه پـدان و
مـژووی نیـن. هـند باری قووی سه رسامی ته سه وف له شیر ی هـم
دهـبـندرـن و دهـبـین له ژیان ده که ن.

سیماکانی له قـ ناخی کلاسیکی هـونه قیان بـندراره، وه ک پـویستییه ک
له مـدا هـزموون ده گـر نه وه، هـو پـویستییه ونبوونی نوـبه خشی نییه

له ناو کلاسیکدا، ئەو شتانهی له ژی و ژیگاری خا یاندا بهرەو به ئەدەببوون دەچن، شتەکانی له ناو کەمه گادا ئەدەبن و ئەوانی تواناشیان تەدایە ببە ئەدەب، دەقئاو زان به جیاکاری، بنیادی دامەزراندنە. هەبی وونی وانینهکان بخاتە باری قوو بوونهوه و سیما هاوبه شهکان بناسن. زمانی جیاکار، تریه و ئاوازی جیاکاری له ده بتهوه. شهوهکانی دهر بینهیش له تریه و ئاواز وهرده گرت. وهك فۆرم و پکها تهی سته به ندیش جیاکارییهکان بهرەو چه ندان ئاراسته ی جیاکار اما نده ککشن و به کارامهیی به گه مان دهخه نهوه به دوانه خستنی ژیان، که ژیان خای کردهیهکی دواخراوه. خاوهن فۆرم و توانایهکی سه رسو هه نیشه.

زه برک ههیه ناوی مژوو، هه موومان وهك شیر ده کوو ن، بای دهرده کهوت چه ندمان هه و ن ده بین و چه ندیشمان هه ده بز ککین.

په ویستی

من چژ له سهرده می خم. واته: ئستا وهرده گرم و به ئاس و دوورییهکی گهرم و ئاسووده ی دهرانم، خم فریو نادهم به ابردوو و داها تووهوه، ئەمه منی دوورخستهوه له وهی شیعی خ سوورکردنهوه و هه وستی دروستکراو بنووسم. ئەده بکی به کاک و زیندوو له گومانی نا وونی ابردوو و داها تووهوه بهرهم نایهت. لهم لوردبوونهوهوه ههستم به ژیان و هه بژاردنی شتهکانی دهوروبه ر هه وستی وهرگرت. شه پلی هشیاری له ناخدا خای هه باوشت و به گهی ئەوهی پیشان دا، له ناخدا په یامبه رک خو قاوه په ویستی به دهر باین و نووسینی کت بکه به هه مووان.

له و خر شانهی خهون و واقع و ژیان داوایان له گیانم کرد، په ویسته کمان بکه یتهوه، خای بهیه کگه یشتنمان شیعه. فهزای زیندووی په یامبه ریه تی له بوونم سکا. گان کی یشهیی له وانینه سه ره تاییه کانم به رپا بوو، به ام له ووبه ووبوونه وهیهکی گیانی یه که مین ئاماده بوونی نووسین له سه لیه و چژمدا چه خماخی دا. خای وهك کات کی بهرجهسته له بینین و نووسین پیشان دا. ژیان و مه رگم له ناودا کرده سه رمه شقی پایه داربوون.

سروشتی دهر بینهیش ده گان، هه ند جار واقع و ژیان جده هه م و ده چمه ناو خهون. هه ند جاری دیکه ش خهون جده هه م و ده چمه ناو جوانیهکانی واقع و ژیان. ئەم جگ کک کردنه بیرکردنهوه و گفتوگ و بینین و دهروونم ئازاد دهکن و ده چمه ناو کهشی نووسین. واته: دزینه وهی واقعی نووسین. نووسینیش له هه موو شو ن کدا ههیه. تا له به شاییه کانیش په ویسته شاعیرم، له مردنیشدا وه نامی په داویستیه شیعییهکان بده مه وه. سوپاس به خودا چاره نووسی

له دایکبوونم له واکدا تګدا بووه، شیعرې تېدا څه شويسته. زه برک هه یه ناوې مژوو، هه موومان وهک شیر ده کوونکې، بې دهرده که وېت چه ندما ن هه وېن ده بین و چه ندیشمان هه ده بزکېن.

هڅنه

نووسین له باره ی ده که کانم څکراون، ئایه بوونه ته هک له دید و دیدګایانه وه به څمدا بچمه وه، هڅنه ئامرازکې بې باش تګه یشتن له ئه ده ب، جره سرلښوانکې بې خوښه به دی نا هڅنکې. سهر به څی دهق و خوښه گرینګه، کرده یه کی شارستانی و زانستییه، ښبیر سه داسه د څشحا په پی، به ام له و هڅنه ی وهک مه به ست ایده کښمه ناو ئه و نووسینه وه یه ککیانم بې ده ستنیشان نه کرا پسې انه له ناو ده قکم به پرگرامکې ئه کادیمی، یان خه یا څکې دا هڅنه رانه کاری کردېت و به شک له کرده ی هڅنه یی له ناو څیدا هڅنکېت. کمه ئه زموونی و کمه و کورتی ده قی منی خستېته به رده م کښمه څک نیشانه، یان خوښه رې خستېته خوښه وه یه کی تایه تییه وه، که پشت به میتې ده کانی هڅنه گر به ستېت.

ئو دیاردانه واما ن له ده که ن بېرسین، ئه ر ئه م نووسینانه بې څکده څرن. هه قیقه ته له کوپیه. ئایه هیچ له و نووسه رانه ی، که ښبیری څیان ئاماده یی له نووسینه څکراوه که دا نه بینیه، توانیویانه په یوه ندیه کانی نوان ده که کانم بخوښه وه و څیان تېدا ئاماده بکې بې کارکې زانستیانه، که توانای مانه وه ی هه بېت، څا څک، یان چه ند څا څکې قه ناعت پکېر بخاته ناو گفتوګ وه، که مه ترسی بېت بې ئه و بیروا هونه ریانه ی من پکېشک شم کردوون، ئاراسته و بې وای ئه ده بی منیان پکېه ناوه.

هڅنه گرانی ئه کادیمی و خه یا ساغیش، توانیویانه پانتاییه کی هه میسه ئاماده ی ئه زموونم پیشان بده ن. هه ستیارییه کی قووی تېدا بېت له ناوې ئاسووده بیر بکه مه وه و په یوه ست بم به خونی نووسین. هه میسه بې وایه کی پته ویشم به جیهانی منداپیه وه هه یه. ئه و هه سته پاکه ی له گیانی منداپیه تی په روه رده کراوه. هه مان هه سته پاکیش له سروشتدا ده جوونکېت. منداپی و سروشت ناوه ندکېن له هه موو لایه که وه بېان ده چم.

له په یوه ندیه براده رییه کانم به هه موو هه سته کانمه وه څک له به رانېر ده گرم، که چی زوو له وه حاپی ده بم به رانېر پېویسته وهک گوڼکې پوچ له لښاییدا فڅ بدرکېت. چکې له که پشت و پېش و ته نیشتی څی ده بینکېت. خاوه نی بینین و مه ودایه کی بېشوماریشه. به پېچه وانه ی چکې له که یهک ئاراسته ی بینیم بې ژیان هه یه. ئاراسته ی بینینی هه قیقه ته و به رزایی څکبیری و دا هڅنن، په یه ویشی ده کم. چ

زیا نـځـکـیـش به و هـځـیه وه پـځـم بگات پـځـی زه رهرمه ند نا بم .
 دیاردهی بـځـراو له ئه زموونی شاعیریه تی من بیندراوه ، هه بووه به
 نووسینـځـك بردوومیه ته کهشکه ځان، دواى ماوویه کی ئـځـجگار کورتیش ههر
 خودی هه مان کهسی خاوه ن ئاراسته ی کهشکه ځان، بوونی ئه ده بیمی ځه ت
 کردووه ته وه ، که ئه و ماوه ئـځـجگار کورته ناتواندر ټ وه ک ځـځـان و
 ئه زموون له دید و دیدگا ته ماشا بکر ټ.

ئەگەر نووسەر خەي لە ئەنجامى ئەزموون و کارکردنى لەناو ئامازە ئەدەبىيەکاندا گەشتبەت بەو دوو ئاراستەيەى کارکردنە و ھاتبەتە سەر ئىشنائى باوە ئىك، وەك ئاکامى وەرچەرخانەك بىر لە ئاستەکان دەکەمەو و پەي خەشخا دەبم. ئەگەر ماىەى سوودوەرگرتن بەت، سووديشى ل وەرەگرم، بەئام ئەگەر لەژەر چاو وونى و ازىکردنى دژەکانم ئەو ھەگەانەوہيەى کردبەتە داو و ھەئەك و کردەى نووسىنى بەدوادا ببات، لەوانەيە بتوانبەت لە ماوہيەكى ئىجگار کورتدا بە چەند ئاراستەيەكى دیکەشدا کەش و نيشانە و ئاراستەکردن وەرگرتبەت. کارى ھەخەگر لەسەر ئەم پاىە دەوہستبەت سەنگى ئەدەب لە شنبىرى کوردیدا دەرېخات. ھەندەك نووسىن لە ئاستى ھەرە بەرز ايانگرتووم. بەگومان ئەمەيان زەدەئەيى تەدایە. ھەشە بە شەوہيەك دایپەئەسيوم لە نزمترین ئاستى ئەدەبى ديارىکراوى کردووم. ئەمەشيان بەگومان و نکردنى شنبىرى تەدایە.

خشم لهو دوو بهرې دژ بهیه که باش حاکم، داهنانون لهو پاداشته نییه، که له هڅه گر، یان هڅی باادهستی سیاسی وهرده گیریت. خورپه د فهران هوی بهرده وامی داهنانونه. دیارییه که خودا و زمان ئه و خورپه دهمان ددهن و ئاشکرای دهکن.

هیچ گاه استهیهك له باره‌ی نووسینهك نامدره‌وش نه‌ته‌وه، نه‌گه‌ر هه‌ست و ده‌روونی نووسه‌ره‌كه‌ی ته‌یدا ئازاد نه‌بێت تا سه‌ر ئه‌سكان گیر بخوات له‌ خوێندنی دوو دیوی و کلکایه‌تی، له‌گه‌ه هه‌موو نووسینه‌كدام، ته‌نیا له‌گه‌ه ئه‌و نووسینه‌دا نیمێك و بوغز و تاکتیکی سیاسه‌ت ته‌یدا ده‌سته‌بێت. ئه‌و نووسینه‌ هه‌شیاری هه‌خه‌نیان ته‌یدا به‌کار نایه‌ت. زیاتر چاوده‌ری نووسین و هه‌هه‌کووته‌ سه‌ر و په‌لاماردان. ئه‌مجه‌ره هه‌تکرده‌وانه‌ش ته‌نیا شکسته‌ به‌ خاوه‌نه‌كه‌ی ته‌مار ده‌که‌ن. شکسته‌یه‌که‌ش ده‌به‌ته‌ بابه‌تی لادانی هه‌خه‌ن له‌ مه‌ته‌ده هه‌خه‌نیه‌کان و ئه‌م و ئه‌و هه‌زیکردن له‌سه‌ر هه‌نجی ئه‌و ده‌قانه‌ی خاوه‌نی هه‌قیقته‌ترین بینه‌مای شه‌عریه‌تن.

هه‌ندێك له نووسینی بـۆزراو به شـۆوهیه‌کی گـاڵـته‌جاڵانه ئاماژه‌یان به‌و وڵنه شیعرییە: (شه‌مه‌نده‌فه‌ر گوڵبه‌ژهی مـۆژوو ده‌کرتـۆنـۆت) داوه‌.

له ئاینده‌شدا گاڵته‌کردن به ئەزموونی سه‌ركـۆشان به‌رده‌وام ده‌بـۆت.

پـیش‌مـنیش گاڵته‌ به ئەزموونی سه‌ركـۆشانی دی کراون، دواتریش بوونه‌ته

هـمايه کى ٲوون و زـر دره وشاوه. نموونه: گـران، که توانيوه تى سيمای داهـناني تاقانهى خـى دهربخات، چووه ته ناو هه ندـك كـك و كـمه، نيمچه ٲـشـبـيرى کهم ئەزموون و ناـٲـشن به: (ههلوور بهلوور ته کامه- زهرد و سوور و شه مامه) تانهيان لـداوه. له بهر ئەوهى شيعرى له دهره وهى ژيان دهرهـنا و کردى به ژيان، ئاسـ و دوورى و پانتاييه کيشى بـ خوـنهرى نموونه يى جـهـتـشت. ئەم دهر بـينهيان وهـك به هانه يهـك دهـهـنايه وه، که له سهر ئەم كـشه خـماـيه سيماکانى شيعرى کوردى دهرخستوو و به کارامه يى و وردى هه وـى تـگـهـيشـتنى كـشه خـماـيه کانى داوه، من لـرهـدا سهرنجه کانم دهرخستوو و لـم نه کـٲـيوه ته وه. واته: ئەم دهـهـبـينـم ته نيا بـ ٲوونکردنه وه يه . به ههرجا ٲـهرـ ئەو ٲـزدارانه كـ بوون و له مـژوودا چيان ٲـکرا. له مـدا ٲـمه مانان چه نديان ده ناسين، وهـك هـگ و سهرچاوهى چـژبهـخش په يوه ندييه نادياره کانى خهياـکردن و بيرکردنه وه مان لـك ئاشکرا بکهـن. له لـکـجيا بوونه وه و ٲـکه وه بوونيانيش هاوگونجانـك نيشان بدهـن، يان له پانـراماى داهـنان له کوـندهر دهستنيشانيان بکهـين. ئەوانهى هه قيقه تى داهـناني مهزنيان زانيوه ئەوه ده زانن، که (گـران) توانى ديوانى نوـبهـخشى شيعرى کوردى بنووسـت، له گـه تـٲـهـينى ٲـژگار ٲـگـه و ناوبانگ و شاعيريه تى زياتر بدره وشـته وه له وهى، که خـى له ژياندا مابوو، هه يبوو. که واته: بهرهمهـهـناني شيعرى بـگـهرـد ئەفسوونى هه موو سهرده مه کان و به گـهـخـهرى هـزى ژيانه. لـکـدانه وهى شيعر، يهـك له و گونا هانه يه، که لـخـشـبوونى بـ نيه، له له دهستدانى ئەزموونى ئـستـتيکاي بهـشـك له نووسينى کوردى، له لـکـدانه وهى ئەم وـنه شيعريه م داواى بووردن له گيانى بهـهـزى ئەم گونا هه ده کهم، هـنگـه خوـنهر هه ندـك جار تـگـهـيشـتنى بـ دهق بگاته ئاستى تـگـهـيشـتنى نووسهره که و قووـتـريش بچـت.

ده قى من کهم تا زـرـك هـشياريه کى جيا کارى هـناوه ته گـگـ و له ناو کولتوورى کورديه وه ها تووه ته بهرهم، هـنگـه هـيه کهشى ئەوه بـت ويستـبـتم له ناو ئەم کولتووره دا هه وـ بـ خـبوونى خـم بدهم. ئەم وـنه يهـش بهرهمى بيرى گهرمى منه، خهياـى شاعيريه تيم له هـنانه ٲـشه وهى منداـى تاقى کردوو وه ته وه.

يهـك له جهـژنه کانى هه فتايه کان، جهـژنه کانم په نجا فلس بوو، له گـه يهـك له کوـه کانى مامم چووين په نجا فلسه که مان خسته سهر هـهـى ئاسنينى شه مه نده فهر به و نيازى، که به سهريدا بـوات په نجا فلسه که گه وره ده بـت و فـرمى سهـد فلسى وه رده گرـت. به ئەنجامى ئەو کرداره ده توانين چـژ زياتر له جهـژن وه ريگرين. که چى به شـوه يه کى وا ههردوو ديوى په نجا فلسه کى سـيه وه شوـنه وارى پارهى ٲـوه ديار نه ما. جا شه مه نده فهر له چـژى جهـژنـك بـبهـشى کردووم و چـژى ساتـك

له مندايي کوشتووم و نه فەسب دنيای ئەفسووناوی دەستکاری کردم.
لەم و نە یەدا سـ ینەو هە کەم و هە کار دانه و هە یە ک کار پـ کردووه و
جوو لا ندوو مه. بەلای زـ رـ ک شەمە ندە فەر هـ ی گە یان دـن و گەشت و
خـ شـاـ یـ ی و بـا چە ی ئاواتە، بەـ مـام لە دید و دیدگای ئەو کاتی مـن
و هـ ک دـ نـ دە یە کـی تر سـنا ک تە مـاشا دە کـرا، هەروەها و هـ ک و نە یە کـی
ووبەـ ووبوونەو و گـرـزبوون بە کار براوه. شەمە ندە فەر هاو تا کراوه
بە کەسایەتی دیکتا تـر و جوو نـدراوه، کە هـ ی نە شو نـما کردنی ژیا ن
و زمان و نیشانه دە سـ نـ تـه و و دە وروبەر کـی نـالە بار و بەر بەستە بـ
گە شه کردن و پـ شـکـه و تـن.

هـ یـ زـی خود لەم و نە یە دا دە سـ مـا تـدارە، دە قـئا و زـا نـیـه کـی نـیـشـا نـه
ناسیشم لە نـ وـا ن هـ یـ زـی نووسین و هـ شـمە نـدی کـ مـه گـا دا دـ زـیـو هـ تـه و هـ.
دـ زـیـنـه و هـ ی ئەم دە قـئا و زـا نـیـه لە کـ شـی هـ خـنـه نوو سـ ک نـیـه، کە
خاوە نی پـرـ ژـه ی دـ زـیـنـه و هـ نـه بـ تـ.

شو ن و هـ مـا و هـ یـ زـی خودی چالا ک لە دە ر بـ یـنـه کـا نـمـدا و نـه یـا ن زـ رـه،
بەـ مـام تا بـ یـ یـ سـروو شـی هە مە چە شـنی مـرـ ق و شـ و هـ و شـ وازـی
تە قـیـنـه و هـ ی خـ رـا.

لە بار خراپی کـ شـه و گـرـفـتی هـ خـنـی ئە دە بی کوردیدا، هە نـدـ کـ لە
نە و هـ ی پـ شـ خـ م و نە و هـ ی دوا ی خـ مـی گوـ ئـ ا یـه یـا ن، بە هـ و ی گـرو و پـ کـی
لـ ک نـزـیـک، نوو سینم لە بارە نـ کـدە خـن. بە ئا شـکـرا ش کار بـ ئەم
ها و کار ییە یان دە کەن. گـرو و پ دوو بارە کردنە و هـ ی هـ فـتـا ر ی خـ ئـ ا یـه تـیـه،
بە هـ مـا ن جـ ر و دە سـتـو وری سە لـ فـیـا نـه بە ئـ و هـ دە چـ تـ. هـ مـر
خە و نـدـیـدە یە ک ئە فـسا نـه و نا وە نـدـ کـی زـا و کار یگەرە لە نوو سیندا،
ئە و ئە قـ یـیـه تە کـ نـخـوا زـا نـه ی بـ وایـا ن بە بـیـر کـردـنـه و هـ ی ئە و ی دـی نـیـه.
تر سـی هـه و هـ شـا نـه و هـ و هـ ک عە لـیـشـی گـیـفـبـو و هـ و هـ دـه یـا نـبـا تـه و هـ نا و
قە بارە ی سـرو شـتی خـ یـا ن. کە و اتە: دژا یە تـیـکـردـنـه کە بە سـرو شـتی و
تـ مـا ر کـردـنی نا کـ کـی ئە و ی دـی وە ر دە گـرم. نوو سـر بـیـنـی ژیا ن و
سە یری دنیا کردنی، بوو هـ کـ نـتـر کـردنی ئە و ی دـی، لە گە دەر وون و
بـیـر کـردـنـه و هـ ی خـ ی گە ییو هـ تە کـ تـا یـیـه کـی بـ زـرا و. نوو سـر کـیـش لە گە
خود ی خـ ی گە یـشـتە کـ تـا یـی، گوـ نـه تـه هـ و مـرد خـه، پـ یـو یـسـتە بـچـ تـ دا و ا
بکات لە خانە ی پـیـر و پە کـه و تـو و هـ کـا ن نا و نوو سـ بـکـرـتـ. بـگـرـه و بـه ر دە م
لە گە ئە و ی دـی نـیـه، بـیـنـی ژیا ن و سە یری دنیا کـردنم لە گە دەر وون
و بـیـر کـردـنـه و هـ ی خـ مـدا، هە مـیـشـه لە ئە زـمـو و ن و نـیـشـا نـه نـا سـیـدا یـه.
گـرو و پ دە سـتـکـردی دە سـه مـا ت و هـ یـ زـی باـ لا دە سـتی سـیـا سـیـه. کار
پـ کـردنـیـش بە نـیـاز ی پـ بـزـر کـردن و دوو چاری گـرـفـتـکـردنی ئە و ی دـی،
خـ ی تر سـ کـی کە مە ر شـکـ نـه لە ئە زـمـو و نی پـ شـا یـه ن بە ئـا مـا ژـه، با و هـ
پـتـه و یـشـم بە هـ یـ زـی خە و نـبـیـنـیم بـ نوـ بـه خـشـی، وا دە بـیـنـم یە ک یە ک دە گـلـ ن
و ووبەـ ووی دا هـ نـا ن شە ر مە زـا ر و چا و بە ر هـ و ژـ ر دە بـن. خا وە ن پـرـ ژـه ش

ده بـت به خاوه نی ئه و سهروه ریه بـده نگی که ده قه، ههروه ها جیاکاری نه وه جیاکاره کانیش به دیارده یه کی ته ندروست ده زانم و بـزی لـ ده نـم، به بـام بـز له و باره ناسروشتیه ده که مه وه له سه ر بنیادی و انین دروستی ناکه و ئیره یی و حوکی پـشینه ی بـ سوود به بـوهی ده بات. به هیچ جـر کیش بیرم له وه نه کردو وه ته وه هـی هاوبه شی خـم له شیعی کوردیدا جیا بکه مه وه، به بـام هه رده م ئه و بیرکردنه وه یه ده مخواته وه، که هه نگاو کی چوست و بنچینه یی دیکه بم له ئه زموونی قه ناعت پـها تووی خـم. له هه موو ناوه ند کی به گـچه بـیش دوور ده که و مه وه، سه رگه رمی به دیه بـانی خه ونی نووسین ده بم، جـش کی خـسک و له خـوه و باشم بـ خو بـندنه وه و نووسین لا په یدا بووه. له گه بـ ئه مه ش: سه رجه م ئه زموونی هیچ شاعیر کی کوردم به دـ نه بووه، به بـام شیعی تاک تاک و هه بـزارده م به دـ بووه و ماچم کردووه. ئه م باره ی خـم بـ ئه زموونی ئه وانی دی، به هه مان چه شنیش لای ئه وانی دی بـ ئه زموونی خـم به بـه و ده زانم.

له سه رجه م ده قه کانیشدا ئاراسته یه کی خه ونیم ده ربـیه، خه ون سرووش و سروشتی پـغه مبه رانه خودا ده یدات به که سی په یامدار. من وه ک که سایه تی، خه ون بـکم له شیعه وه به ره مه ها تووم، خه ونیش بـاده گه یه نم. نادیاریه ک له خه وندا هه موو گه مار بـکانی شکا ندووه، نووسین بـاوی ئه و نادیاریه یه. خه ون دره وشانه وه ی واقیعه، زمان له ده قی خه ونیدا ئامرازی گه یانندن نییه، ئامرازی سرووش و چالاکی و بـنه و ناسینی بـه نـگه کانه. ئاسانه بگه یت به ئه وی دی، به بـام ئاسان نییه بگه یت به خودی وریای خـت، که گه یشتی به خودی وریای خـت، ده ره وه و ئه وی دی به لاته وه ده بـنه شـت کی لاوه کی، یان زـر لاوه کی. گه یشـتووم به و قه ناعه ته بـه هایه، ته مهن و کات هه ر هـنده بار و بوار و ماوهم ده دن بزانه من چیم له ژیان ده و بـت، به گرینگیشی نازانم، بزانه م ده ره وه و ئه وی دی چیان له من ده و بـت.

ئیلـتیزامم به بـه و هـونه ریه کانی خـمه وه هه یه، کولتووری تایبته به خـشم هه بـزاردووه و کاری پـده که م. هه ستیش ده که م کـمه بـگای ئـمه چووه ته ناو نه ریت و بـا بردوو وه وه، پـویسته ده ربـه بـندر بـت، مانه وه ی توانای هه بـز بـکـنـت و زیان به گه شه سـه ندنی ده گه یه نـ و خه مـینی دوا ده خات.

زه بـر بـک هه یه ناوی مـژوو، هه موومان وه ک شیر ده کو بـنـت، بـی ده رده که و بـت چه ندمان هه و بـن ده بین و چه ندیشمان هه بـز بـکـین.

خو بـندنه وه

شـوازی خو بـندنه وه به شـک له به های چـژی له ناو خـیدا هه بـگرتووه، سه ره نجام ئه م گواستنه وه ی چـژه ش ده بـته به شـک له بـشـبیری گو بـگر.

شيعر وهك دهق، شيعر وهك شـوازی خوـندنه وه. دوو يه كهن له يهك سهرچاوه وه پهره يان نه گرتووه.

وهك دهق دهسه اتي جواني و بيركردنه وه له چـژدا دروست دهكات. وهك شـوازی خوـندنه وهش، دهنگ و جووـه و هـماكاني دهست و وخسار اتي جواني و بيركردنه وه دهگـان و دروستي دهكهن.

ئهمووني شيعر خوـندنه وه ناو هـ و بهر ميكرـفـنم هه يه، بهـام شـوازی خوـندنه وه و دهنگ و جووـه و هـماكاني دهست و وخسارم په يوه نديي خـي له گهـ گوـگر نادـزـته وه، نه توانيني گواستنه وه مانا و جواني له نا ئاگاييم ده جووـت و مهوداكاني بيركردنه وه خـم له گهـ مهوداكاني چـژي گوـگر سهرچاوه كانيان تا اده و ئاستي ژانه ناويهك لـك نزيك نا بـته وه.

شيعر شوـني استه قينه ي گرتووه. چـبوونه وه چـژي كـمه گاي كورديش له شيعردا بووه ته ناوه ند. هيچ هونه رـكي دي هـنده ي ئهم به شه پهره رده ي چـژي كـمه گاي نه كردووه. هه ندـك خورپه ي بزر بووي ناخ هه، هـگه زه كاني ديكي ئه ده بي نايدـزنه وه. ته نيا شيعر له باري دره وشانه ويدا ده توانـت بيانـدـزنه وه. نووسين و هونه ر ئاراسته يان به ره و ژيان و چـژه، بهـام كرده ي داهـناني په تي، ستايشي ژيان نيه له پـناوي چـژدا، تـوانيني نوـ له باره ي ژيان و چـژ ده خوـقـنـ و ده يكا ته قه ناعه تي مرـق، مرـقي نوـبه خش و به خشنده ش ازه كان ددهـدـزنه وه.

زه برـك هه يه ناوي مـژوو، هه موومان وهك شير ده كوـنـت، بـي دهرده كه وـت چه ندما ن هه وـن ده بين و چه نديشمان ههـدهـبزـكـين.

تـپهـانـدن

به هيچ شـوه يهك بـوام به تـپهـانـدن نيه، بگره بـوام به گـان و جيهان بينيي جياكار هه يه. تا ئـستاش نه متوانيوه بـوا به وه بهـنم (نالي)، (بابا تاهير) ي تـپهـانـدووه، هه روه ها (گـران) جهسته ي شيعري كلاسيكي به ته واوي جـ هـاوه. ئـمه مانا نيش خـي جيا بوونه وه هـامان له گهـ نه وه ي پـشـخـماندا نا بـت. ده قئاوـزان يه كي به هـز له نـوان هه موو نه وه كاندا ئاشكرايه و له وانه ي دواي ئـمه مانا نيش به رده وامي دهـمـنـت. وا ده بينم هه رـژ و ئـژگارـك جيهان بينيي خـي به سهر كه سي خاوه ن جيهان بينيي ئـشـنـكه ر و هـماي هه مه چه شن ده سه پـنـ. وهك چـن هه موو وهرزـك به فراواني سه يري ئاو و هه وا ي تا ييه ت به خـي دهكات و ده يسه پـنـتـيش، ئهم ئاو و هه وا يه ش كه م و زـرـك كاريگه ري به بارستي خـي به سهر نه شونماي دره خته كان جـ ده هـنـت. ئه وه ي تـبينـم كردووه نه وه ي پـشـ ئـمه ستووني ژيان يان هـنايه ناو شيعر و ئهموونيان كرد. ئـمه ستووني و ئاسـي و بازنه يي ژيان و خهـيا و

خهونمان هـنايه ناو شيعر و فراوانتر ئەزموونمان کرد و درهوشاوه و دهوه مه ندر ناسا ندمان.

نهوهی دوای ئهمهش که مهـكـ جيهانبینی زیاد دهکه نه سهر قـناخی شيعری ئهمه. ئەمه ياسای ژيانه و دهـبـتـ قبووـمانـ بـتـ. قبووـکردنی ئەم ههقیقه ته ناوهـندـکی چهسپاوه له بـوابهـخـبوون و ههقیقهت بینین و دیاردهکانی په یوه ندیدار به چیه تی بوونهوه.

پرژهی تـپـهـاندنـمـ نیه، زیاتر خهوندیده پـکهـنـانی هـ و هـماکانی خـمـ، شيعریهت سیمای وونی گشت نهوهکانه و شانیهکی زیندووی زـرـقووـه له جهسته و پـکهاتهـی مرـقدا.

دهقئاوـزانی دهتگهیهـنـت به فـرمیـشـنبیری و بیرکردنهوهی چالاك و ده تدرهوشـنـتهوه. ئەگەر شـنبیریـهـك دهقئاوـزانی لهگهـ گیانی بهـزی شـنبیری دنیا نهـهـنـته ئاستی ههست پـکردن، نهیتوانیوه له په یوهـندی و گفتوگـ و بیرکردنهوهی ئەوانی دیکهـدا، بـبـته کهسایه تییهـك بتوانـت زانستی ژيان کـ بکاتهوه. شـنبیریـهـكیش نه توانـت بـبـته کهسایه تییهـك. زانستی ژيان کـ بکاتهوه، له ناو شـنبیری دنیا خهیاـی باش بهـهـوه نهچوو.

له بهرزبوونهوهی هـهـی هونهری ده توانـت له ناو شـنبیری دنیا نیشتهـجـ بـت و له گهـان بـ بنهـهـتیش چالاك و بهرهمدار بـت، خهسـهـت و ئاسـی خـبوونی بدـزـتهوه. چرکه ساتی ئاسـی خـبوونیش، چرکه ساتـکی گهرم و ئاسووده و چـه له ژياندا.

زه برـكـه یه ناوی مـژوو، هه موومان وهـك شیر ده کوـنـت، بـی دهرده کهوـت چه ندمان ههـوـن ده بین و چه نديشمان ههـدهـبزـکـین.

به هره

له دامـنی ههر ده قـکم، مـژوویهـك تـمارکراوه، بـی بـوام بهوه ههـبـت نووسین ههـچوون و کاتی تایبه تییه، یان به هره و سرووش ماوهیهکی دوور و درـژ بهردهوام بهشدار و هاوکارم بن له نووسینی به شه پـکهـنـرهکانی دهق. لهو ته مه نهی نووسینمدا، که نزیکه چاره گه سه دهیه که به کامی دـ له ناو سنوورهکانی له هاتوچـدام. او ی چه ند ده قـکم کردوون، ئەوانه ی نووسیویشمن هـشتان له نووسینیان ته واه نه بوویمه و نه گه یشتووم به دوا داـشتنیان. بـواشم وایه به هره و سرووش کار له ئاماده بوونی نووسهر ده کهن بـ کهشی خرـشان، بهـام وهـك هاندهر و خورپه یه کی شاراوه نهـك شتـکی بنهـهـتی و ته واکهری بنیادی بهردهوامی نووسین، له نووسیندا زیاتر تـامان و خهون و ئـستـتیکای وێژدانی به پله ی یه کم کاریگهری و بهشداریی بهردهوامیم دهدهـنـ. ناخی وریام ئاماده ی بنیادی بهردهوامی نووسین ده کهن.

سهره تا کانی نووسین له هـشیاری و یادداشت و خهونمدا ئاماده دهـت. چاوهـوانی کهشی نووسین دهـکات. لهـوانهـیه ئهم کهشه چـژبهـخشه شکـ و بهـهره و سرووشی نووسین بـت و بنهـماکانی بهـهـوه ببات. تا اـدهـیه کی زـر باش نووسین پـویستی به ژیری هـیه، تا دهـستت بهـسهر ئامرازه هـونهـریه کاندـا بشکـت و ئهـفسوونی نووسین بهـهـی بهـهرهـیه کی پهـروهـرده کراودا بهـجـ بهـنـت.

زهـبرـک هـیه ناوی مـژوو، هـهـموومان وهـک شیر دهـکوـنـت، بـی دهـرده کهوت چه ندمان هـهـوـن دهـبین و چه نديشمان هـهـدهـبزـکـین.

خوـنهر

لهـناوهـوهی خـم به بـچوون و تـگهـیشتنی زاهیدـک ژیانم هـهـبـزار دووه و به چاوی دهـمار و خوـن و پشت سهـیری شیعری کوردی دهـکهـم و شیعری: زمان و ئـستـتیکی و مرـقدـستانهـشم خـشدهـوت، شیعـر هـهـگری وزهـی ژیانهـ. لهـناو شیعـریشدا ژیان دووچاری نهـسرهـوتن و هـهـندـک جهـنگی پـویستی کردووم. بوـریهـکانی ووبهـووبوونهـوه بهـرانبهـر ئهـو مهـترسیانهـی لهـ لهـناوچووندا دهـبن به هـهـست، کتـبی دهـگمهـن هـهـو دهـدهـم تـیان بگهـم، دواچاریش بیاننووسمهـوه، ئهـو ژیانم لا جوان و پهـسنده، هـهـست و خهـون لهـناو دهـقی شیعـریدا دهـیکهـنه ئاماژه و ئاخاوتن. لهـ ئاخاوتندا لهـ خـی هاوبهـش نزیک دهـبینهـوه، یان دهـگهـین به وهـامـک بـ ئاخاوتن. خهـون و یادهـوهـری لهـ سـبهـریدا به یهـکتری دهـگهـن و دهـبن به واقیـعـک لهـ واقیعهـکانی بوون. لهـ نـوان پهـسندکردن و هـتکردنهـوهی خوـنهرانی هـشیار و خوـنهرانی ئاساییدا نووسین لهـکوـ خـی دهـدـزتهـوه. جیاکاری نـوان خوـنهری زـر و جهـماوهـر ئاشکرایه. قـناخی شیعری کلاسیکی کوردی پـ خوـنهره، بهـام جهـماوهـری نییه.

ئهو مشتومـه له نهـنی ئهـو دهـقانهـدا به دهـست دهـکهـوت، وهـک سهـرچاوهـی چـژبهـخش پـویستمان به خوـندنهـوه یانه. په یوه نـدییه کی دـخـشکهـریان لهـگهـ مووچـک و تهـزوو و خوـریهـی شاراوهـی ناخ پـکهـهـناوه.

من یهـک بهـباری خـم، که پهـستی دامدهـگرـت و له هـهـموو دنیا بـ ئومـد دهـبم پهـنا بـ دیوانی: مهـحوی، یان دیوانی: حاجی قادری کـبی، یان دیوانی: گـران، یان دیوانی: دیلان... تاد، دهـبم، ئامادهـم دهـکهـنهـوه بـ گرینگیدان به هـهـموو بوارهـکانی ژیان، یان دهـگهـمه فـرمی گهـیشتن به هـهـموو شتهـکان و ناخی خـم. هـهر هـهـموو ئاستـکیش بـز له ژیان دهـنـت و هـهـوی بهـرهـو پـشهـوهی و ئایندهـی باشتـر دهـدات، هـهریهـکیش به تـگهـیشتنی خـی چـژی لـ وهـردهـگرـت. نووسهـریش لهـسهر بنهـما و فراوانبوونی مهـوداکانی زمان و هـشـتهـوهی به زیندووـتی ئهـو

متمانیهی ده بـ ته خهونـ کی به دیها توو، له خهونه وهش دهست
پـ دهکاته وه. من خهونم ههیه، له خهونه کانددا دهست پـ دهکه مه وه و
دهچمه ناو مه وداکانی بیرکردنه وه و نووسین.
زه برـ لـ ههیه ناوی مـ ژوو، هه موومان وهک شیر ده کوـ نـ ت، بـ ی
دهرده که وـ ت چه ندمان هه وـ ن ده بین و چه ندیشمان هه بـ بـ کـ یـ ن.

وشه

وشه ی: خهون و مندا ی و مردن، بـ ئاگاییم ده جووـ نـ و لام دووباره
ده بنه وه، ده بـ ت له پهره سه ندنی خـ یا ندا قسم له باره یانه وه هه بـ ت و
چوارچـ وه یه کیان بـ بگرم، فهزا و هگزی ئم وشانه دیدگای منیان
دیل نه کردوه، زیاتر به لای خـ یا ندا به کـ شیان کردووم. له ناو مندا
هگیان وریایه و به گه شه کردنم ناساندوون، که شوهه وان بـ ئه زموونی
خهونیم، له شیعردا ئیلتیزامم به فهزای بوونه وه ههیه، نهک فهزا و
هگزی وشه. بوون له ده قدا ده بـ ته شه پـ لی مانا و جوانی و
شیعریه ت. شیعری من مه بهستی مـ ژوویی تـ دا نییه. داـ شتنـ کی بوونی
و خهونییه. کار له ناو خهون ده کهم بـ دروستکردنی جیهان بینی، خهون
و مندا ی و مردن پرسپاری ئه زه لین، نه کراوه وه مـ کی هـ ها بـ
پرسپاره کانی ئه زه لییه ت بدرـ نه وه، هر وه مـ کی ده بـ ته وه کـ مه لـ ک
پرسپاری دیکه. دووباره نیاز و کهـ کهـ هی گهـ ان و دـ زینه وه گهرم
ده که نه وه، ده مانخاته به ردهم ئازادیی ده ربـ یـ ن، خهون و خهیاـ مان
ده جووـ نـ ت، ده کرـ ت ئم پرسپاره دوا بخرـ ت بـ دوا ی کـ تایی زه وی،
یان دوا ی دـ زینه وه ی بزهی مـ نالیزا و بهختیاری تا هه تایی، بـ وا به
بهختیاری تا هه تایی، کاریگه رترین و به پیتترین ناوه رـ کی مـ ژووی
گیانی پـ کهـ ناوه.

زه برـ لـ ههیه ناوی مـ ژوو، هه موومان وهک شیر ده کوـ نـ ت، بـ ی
دهرده که وـ ت چه ندمان هه وـ ن ده بین و چه ندیشمان هه بـ بـ کـ یـ ن.

لایه نگر

به لامه وه گرینگه هه موو ئاستـ لـ بـ ته لایه نگری ده قه کانم، یان نا.
به های سه ربهستی شوـ نی نووسینی له جیهان دـ زیوه ته وه، به ته واوی
مانای سه ربهستی، سه ربهستیم له جـ ری بیرکردنه وه و هونه ره جوانه کان
و چـ ژی نووسین بـ خـ م دابین کردوه، سه ربهستی له ناو ههستیاری
نووسین ده توـ نمه وه، که سی دووه میش به هه مان سه ربهستی بهـ وه ده چـ ت.
منی وهک نووسین به لاوه گرینگه، یان نا. ئه و قه ناعه ته شی لا وـ نا
ده کهم به هه موو توانای گیانی و هـ زی ئه قـ یمه وه ئاماژه کان به
ده ربـ یـ ن و ناوه ندی به ره مهـ نـ ان ده گه یه نم، بارـ کی گیانیش
له ناوه ندی نووسین چـ ژی هاندا نم ده گه یه نـ ته پله ی توانه وه و

تڙڪه ٻاوبوون به زړڙڪ له شته کان. هه وڙيش ددهم ڙياني چڙدار و به جواني په يوه ست بخڙنمه گياني ئاده ميزاده وه. ئاده ميزاديش بگه ٻنمه وه باري يه كه مين فڙين. ئست ٽيڪاي هاوبه ش و ٻڙشنايييه كاني ناو دهق ده كه مه هونه ري لڙكدانه وه و تڙگه يشتن بڙ په خشكردنه وه ٻڙشنايييه كاني خه يا و ئه ندڙشي وه رگر. وا به سته ي كولتووري پڙ چالاكي كورديم، ئه و كولتووري په يوه نديي به هر هه موو كڙمه ڳاوه هه يه. به رهه مي هڙشمه ندييه تي، كه واته ئمه ناوهر ڪي گشتيي كولتوورين. تڙڪڙشان ڪي سهخت ده كه م، ناوهر ڪڙڪي ده وڙمه ند و به بيت و فه بم.

کولتوور بهو باره زیندووهی خو قاندوویه تی، به ناوبا نگترین جری
 دهر بـینی ښـبیریـه. تا پاشه ښـکی ډووریش هر بهو شـوه چالاکی
 دهـمـښـتهـوه. مامهـی من لهـگه نووسیندا مامهـی ئیمانداره لهـگه
 خدا و سهرچاوه. خدا و سهرچاوهش دهـبـنه پرسیار و گفتوگـ، پرسیار
 له چیه تی بوون و نه بوون و شوـنهـزا. دوا جاریش دهـمـو ټـ بزانه و
 دـزینـهـوانه چین، که پـیان گه یشتووم، پرسیار و گفتوگـ مان چـن
 بوونه ته یه کانگیربوونه وهی ئاسـکانی ناوهند و نووسینیان لهـوه درـښـ

بووه ته وه.

زه بر لک هه يه ناوی مـژوو، هه موومان وهک شیر ده کوـنـت، بی
 دهرده که وـت چه ندمان هه وـن ده بین و چه ندیشمان هه بـز کـین.

شہ واز

جوانی له ساده یی و قوو بینییه وه ده خو ق. لیش شته ساده کان له ناو ده با و دی جوانی تدا هور ناکر ته وه. له بهشك له بهرهمی ههشتایه کانم له بنیادی قوو ی ته مومژدا کارم کردو وه، ته مومژ له ئه نجامی جوانیی زمان دروست ده ب.ت، لیش له ئه نجامی بنیادی ووکesh و هه ی زمانه وه.

نموونه: بـزمانـك دهچـته لای مرځـك، داوايـهك دهخـاته وو.
بـزمانـهكه لای خـی مانا و لـكدانـهوهیهکی بـ داواکـهی ههیه و
دهزانـت چی دهوـت، بهـام له بهر ئهوهی ووونی زمانـی نییه.
ناتوانـت داواکـهی له بهرانـهر بگهیهـنت.

شاعیر هەن ٲوونی زما و جیها نبینیان نیه. له دهروون و ههستی
یه کئاستیی ځیان مانایه کیان بـ نووسینه که یان داناوه، به ٲام
ناتوانن ئه مانایه یان به شـواز ٲکی ٲوون له بهران بهر بگه یه نن،
لـی ئه نه گه یشتنه یه. ژیان ځی ٲه له شـوازی گـان و جموجوو،
ته نانهت ٲه نگی سروشتیش گـان له خودی ځی پهروه رده ده کات. درخت
له پارچه زهوییه کی بچوو کدا که شوه وای نه شو نما وه رده گرـت، هه موو

[illegible]

ئەزمۇونىڭ بوو، ويىستە ھونەرى و كەلكۈشچىيە زىمانەۋانىيەكانىم تەيدا
پەشكەش كىرد. دىۋانى ئەم پەشكەشكىدەش خىۋاستى گەۋۋان لەناۋەۋە
ھەژاندىمى، ھەستىم كىرد كارىكى دىكە ھەيە بە كىردن، دىنپايەكى دىكە
ھەيە بە بىننن و شەۋازى ژيان. كاتەك گەۋۋا بەخەم دەدەم ئەزمۇونىڭ
ۋاز لە بەنم و سەرگەرمى ئەزمۇونىكى دىكە بم، دىيارە ۋەك ئەزمۇون
گەشتوۋمەتە دىۋا ئاستى و لام تەۋاۋ بوۋە، ئەگەر لەناۋىشىدا
بەنمەۋە دىۋىچارى خەۋۋوبارە كىردنەۋە و پەكوتە دىم،
خەۋۋوبارە كىردنەۋە و پەكوتەش كەشى نوۋسىنم لەبەرچاۋ دادەخەن، لەۋ
بار و بىۋارەدا ھەزى خىد و سەتە كارىگەرەكانى مەرقى نوۋبەخىشىش بە
جۋانى و ژيان بە كارىگەر دەبن.

زه بر لک هه يه ناوی مـئـژوو، هه موومان وه شیر ده کوـئـنـت، بی
ده رده که وـت چه ندمان هه وـن ده بین و چه نديشمان هه ده بز لکـین.

□ اگہ یا ندن

ئاگەياندن كەنا و ناوەندەكى خزمەتگوزارە بى كردهى ئىشنىرى. لەناو ئىزنامەوانى كوردىدا گەيشتووم بە ئەزموونى بەپىتى زىرەك لە نووسەرانى كورد و سوودمەند بوویمە بە بىر و بىچوون و فەرمەكانیان. لەلایەكى دىكەشەو ھەندەى لە بەشەك لە ئىزنامەوانى بە ناھەق لەبارەى مەنو نووسراو، ھەندە بەھەق لەبارەى ئەھرىمەنەو نەنووسراو. سەرەئەى ئەمانەش بەبى ھىچ ھەيك بە مەبەست و ھەئەى ئەنقەست ناوم لە لىكەئىنەو و چاپەكەوتنە ئەدەبىيەكان دەسەنەو. بەشەك لە ئىزنامەوانى كوردى ھەوئە تەدا دراو ھەقىقەتى شىعرى مەبشەوئەت. لە ئىزگارى ژياندا ئەوانەى لە چەئى باوخوازەو تەماشای ئەستە كارىگەرىيەكانى ژيان دەكەن تاوانكارن، نووبەخشەكانىش قوربانى ئەو ھەزە بائەدەستانەن، كە تاوانكاران دەجووئەنن و ئامادەيان دەكەن بى بەجەھەئەنى مەرام و تاكتىكە سىياسى و شكستە ئەدەبىيەكانیان، دىمەنە سادە و كارىگەرەكانى ژيان وەردەگرم بە تەكەئەو كوردنى فەرمەكانى گەياندن چەند ئاستەكى زمانەوانى شىعرىيەتى تەدا دەكەمە ستوونى

تایبه تکریدن و درهوشانهوه. وهك دهقی به ئهدهببوو دهیخه مه بهردهم كك مهك نیشان و پرسیار، شته سادهكانیش بهردهوام له سرووتی تایبه تی و دانایی له ناو خو قاندنی نووسین زانیاری و یژدانی و گهرمایی ههستهكانن. بوونمان له ناو خ یاندا له پناو ژیان و جیهانبینییهکی باشتی بهرجهسته دهكهن، تا له ژیان کاریگهری و کردهوهی خ یان نیشان بهدن.

زه برلك ههیه ناوی مژوو، هه موومان وهك شیر دهكوو نیت، بی دهردهكهوت چه ندمان ههوان ده بین و چه ندیشمان هه ده بزكین.

تئامان

به دهنگی له قووایی نه زاندر او دا په یوه ندیی دیکه له گه ژیان ده د زتهوه، په یوه ندیه ساردبووه کانیسی له گه واقع زیندوو ده کاتهوه. هه نديك شت له واقع وهرده گریت، له بیرکردنهوهی کی ده خاتهوه و ئامادهی گوتنی ده کات. پکها تهی سرووتی که سایه تیم له نیشته جبوون له سهر زه مین به خ گونجاندن له ناو سهرچاوه کانی ژیان وا هه کهوتوو. ئاخاوتن له ناو دهق دروست ده کم. له قسه کردن خودی ئاماده کراو دته پشهوه، له ئاخاوتنی ناو ده قیش ئه فسوونی خودی وریا و هه شمه ند. ئه گهر زار بدو م، تئامانی ناوه وه م ده کوژیت و بنیادی ئاماده بوونی بهردهوامی نووسینم ده شهژ، ئه فسوونی خودیشم به تا ده بیت. زار دوان ته نیا به کهسی سیاسی گونجاوه، بار و بوار به گفتوگ له گه ئهوی دی دروست بکات، نووسه ریش بار و بوار به تئامانی تاکیه تی و ههسته کانی خای دهسته بهر ده کات. خ م به ته گه یشتن له کرکی ژگار و به باکی گرتوو، پرژه کانم به هه زمانه وه پهره پده ده م، نازانم ئهوهی نووسیومه باشه، یان نا. به ام بهو استیه گه یشتووم پویسته له ههوانی تئامان و به دهنگی بهردهوامم.

به دهنگی لای من مانا قوو له کانی خهون ئاگادار ده کاتهوه و پرسیار ژیان و بوونی ههیه.

زه برلك ههیه ناوی مژوو، هه موومان وهك شیر دهكوو نیت، بی دهردهكهوت چه ندمان ههوان ده بین و چه ندیشمان هه ده بزكین.

گفتوگ

هه میسه خ م له گفتوگ و دیمانه ئئامهوانیه کان به دوور گرتوو، ئه و دهسکهوتانهی له بار و بواری شیعره وه به دهستم هه ناون، ده کر بکر نه جگره وهی هه موو گوتن و نووسین کی دیکه. هیچ نیاز کی گوتنیشم نییه له دیمانه ئئامهوانیه کان بیکه م به ناوه ندی ده ربین و درکاندن. هه موو ساته هه شیاری و نهانی و هه ستکردنه کانی

ایه و تانوپئی نووسینیان چنیوم له هه ناوم خیان ایسکا ندووه ته
دهره وه و له دهقه کانم درکاندوومن. خ تهرخانکردنیشم ب
به ره مه ئانی دهق به لاوه گرینگ و ناوه نده. دهق بنه مای
په یوه ندیه کان جوان و فراوان دهکات، ف رمه کان ی دهروونیش دهگ ت.
سهره تا شته گشتیه کان ده د زمه وه. دواتر گیانی بزوی شته کان
ده نووسمه وه و ههستی تدا ده خو قنم.

نووسین و قسه کردن له باره ی شاعر به کرده ی د زینه وه ت ناگه م،
زیاتر گواستنه وه و گه یاننده. هه و ده دم خ می ل بپار زم، له گه
ئه وه ش له هه موو بابه ت ک پتر، تامه زر ی خو ندنه وه ی دیمانه
ژنامه وانیه کان ی شاعیرانی به ئه زموون و ژیننامه ی که سایه تیپانم.

ت وانین و ز ر وردبوونه وه ش له شاعر ده مانباته وه ب سهرده می
له دایکبوونی یه که مین مر ق. نووسین ناتوان ت له باره ی یه که مین مر ق
سته یه ک، ته نیا سته یه ک به ه ز بکات، ته نیا له رزه ی گیان ده توان ت
له ناویدا ورد ب ته وه و بگات به باری ت امانی یه که مین مر ق.

زه بر ک هه یه ناوی م ژوو، هه موومان وه ک شیر ده کو ئن ت، ب ی
دهرده که و ت چه ندمان هه و ئن ده بین و چه ندیشمان هه ده بز ک ئین.